

3/2021 | Policy Brief | Tietoa lääkepoliittisen päätöksenteon tueksi
Rationaalisen lääkehoidon tutkimusverkosto

Bentsodiatsepiinien pitkäaikaiskäyttö hallintaan

Taipale H, Särkilä H, Tanskanen A, Kurko T, Taiminen T, Tiihonen J, Sund R, Tuulio-Henriksson A, Saastamoinen L, Hietala J

Ehdotuksia bentsodiatsepiinien määräämiseen

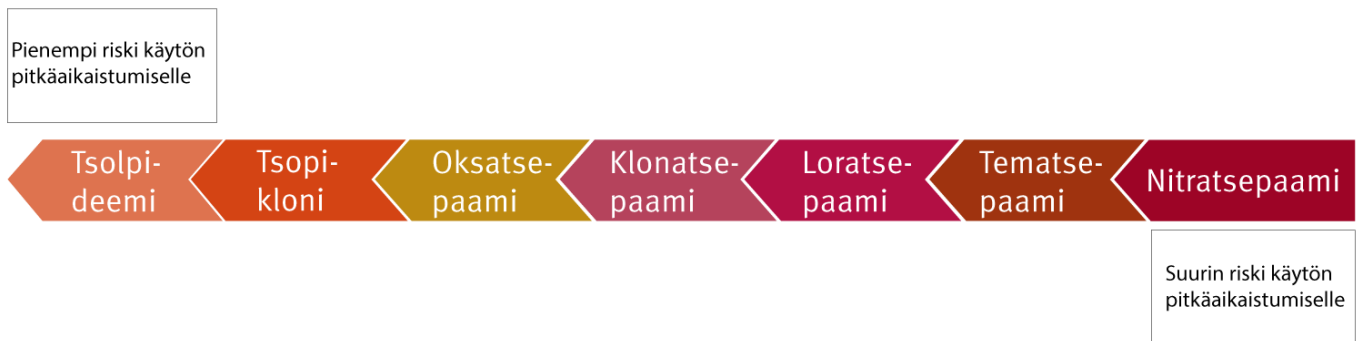
- Aloitettaessa bentsodiatsepiini-lääkehoitoa tulee potilaan kanssa sopia tarkasti käyttötavasta (esim. ei päivittäiseen käyttöön) ja hoidon todellisesta pituudesta (esim. hoitopäivinä tai -viikkoina). Ensimmäinen resepti vaatii aina lääkkeenmääräjän ja potilaan keskustelua ja yhteistä tilannearviota.
- Aloitettaessa lääkehoitoa lääkeainevalinta vaikuttaa merkittävästi pitkäaikaiskäytön riskiin (kuva 1).
- Käytön aloittamisen lisäksi reseptin ensimmäistä uudistamista on harkittava erityisen tarkasti, ettei näiden lääkkeiden käyttö pitkäaikaistu.
- Jos hoitava lääkäri arvioi, että potilaan on tarkoituksenmukaista siirtyä pitkäaikaiseen bentsodiatsepiinihoitoon psykiatristen indikaatioiden perusteella, tämä pitää suunnitella huolella ja tarvittaessa konsultoida psykiatrian erikoislääkäreitä.

Bentsodiatsepiinien pitkäaikaiskäyttö on Suomessa huomattavan yleistä

Bentsodiatsepiinien pitkäaikaiskäyttö on Suomessa yleistä, vaikka hoitosuosittukset suosittelivat mahdollisimman lyhyttä bentsodiatsepiinihoitoa. Pitkäaikaiskäyttö on hyvin yleistä myös niillä potilailla, joilla on jo valmiiksi suuri riski näiden lääkkeiden haitallisille vaikutuksille, kuten kaatumisille, luunmurtumille, heikentyneelle kognitiolle, sekavuudelle tai riippuvuuden kehittymiselle.

Keskeiset tulokset

Käytön aloittajista merkittäväällä osalla (39 %) käyttö pitkäaikaistui, useimmilla (56 %) jo ensimmäisen puolen vuoden aikana. Käytön pitkäaikaistuminen oli yhteydessä korkeampaan ikään, miessukupuoleen, päihdeongelmaan tai vakavaan mielenterveyden ongelmaan (skitsofrenia ja kaksisuuntainen mielialahäiriö) sekä alhaisempaan sosioekonomiseen asemaan. Riski käytön pitkäaikaistumiselle vaihteli lääkaineittain, jolla bentsodiatsepiinien käyttö oli aloitettu (kuva 1).

Kuva 1. Hoidon aloituksessa käytetyt lääkkeaineet ja riski käytön pitkäaikaistumiselle

Tulokset perustuvat suomalaiseseen maan kattavaan rekisteritutkimukseen, jossa seurattiin kaikkia vuonna 2006 bentsodiatsepiinien ja/tai niiden kaltaisesti vaikuttavien unilääkkeiden käytön aloittaneita aikuisia, jotka eivät olleet ostaneet näitä lääkkeitä vuosina 2004–2005. Käytön pitkäaikaistumiseen yhteydessä olevia tekijöitä tutkittiin vertaamalla pitkäaikaiskäyttäjää henkilöihin, jotka eivät seuranta-aikana täyttäneet pitkäaikaiskäytön määritelmää (käyttö vähintään puolen vuoden ajan).

Lisälukemista

Taipale H, Särkilä H, Tanskanen A, ym. Incidence of and characteristics associated with long-term benzodiazepine use in Finland. JAMA Netw Open 2020;3:e2019029.

Lisätietoja

Heidi Taipale (heidi.taipale@uef.fi). Dosentti, Akatemitutkija, Niuvanniemen sairaala sekä Itä-Suomen Yliopisto, ei julkaisuun liittyviä sidonnaisuuksia.

Jarmo Hietala (jarmo.hietala@tyks.fi tai jahi@utu.fi, +358-40-1489951/Laukka), professori, ylilääkäri, Turun yliopisto Psykiatrian oppiaine ja TYKS Psykiatria, ei julkaisuun liittyviä sidonnaisuuksia.

Policy Brief on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluu tutkimusryhmälle. Ratti-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten Policy Briefien sisällöstä.